

Brezdomec: Ali se bojiš pištole? S pestjo mu posveti pod nos!
Mirko: Denar je najhujša pest. Razbil mi bo srečo. On je vse! Lju-
bezen, sorodnost duš so fraze!

Brezdomec: Zaradi tega pouka bi mi lahko privoščil počitek.

Mirko: Bodi solidaren z mano, ki s tabo vred nič nimam. Do zdaj
si se ti dajal z našimi veljaki, zdaj jim jaz zagodem. Še lep teater bo nocoj
(Mu da roko). Na svidenje! Sekunde so zame zlato!

Brezdomec: Samo, da mi hudiči mestne sablje ne nakopljete na
glavo! — Lepo bi že lahko spal in sanjal, da se mastim na banketu pri
japonskem cesarju.

(Ugrizne kruh in gleda skozi okno. Mirko je naglo zlezel čez zid.)

ZASTOR.

Vikerče

Lili Novy

Nikoder nisem več doma,
nikamor več navezana,
sem kakor veter, kot oblak,
ki jima svod je vsak enak.

Samo ko se v zraku modrina že taja
in zarja za Savo rumeno blede,
takrat se krajina prebuja in vstaja,
domača krajina, katere več ni.

Hitreje se premika čas,
hitreje begam tudi jaz.
Ta čas je kakor oster plug,
zemljé obraz je tuj in drug.

Samo ko visoko zaneti se zvezda,
pod sinjim oblakom pa veter zaspi,
se duša, utrujena ptica brez gnezda,
mi v sanje, kot v vrbove veje, spusti.

Iskala sem ob vodi kraj,
kjer sem kopala se nekdanj.
Ni skale ne zaliva več,
razrasel se je grm bodeč.

Samo ko se Sava skrivnostno svetlika,
vrtinci pa v nočno tišino pojo,
pokaže se skale nekdanja oblika
in mali zaliv je še zmeraj pod njo.

Ni hoste z jaso ne poti,
kotanje z mehkim mahom ni,
kjer drobna vsa ležala sem,
vsak list, vsak šum poznala sem.

Samo ko razliva iz sklede srebrne
niz Šmarno goró se v dolino srebro,
se drevje prijateljsko k meni povrne
in praprot mi skrije dekliško telo.

Prezidana je hiša vsa
in lipa je posekana,
nikjer ni lope s trtami,
Dianin kip več ne stoji.

Samo ko nad staro cipreso se v vence
povežejo zvezde iz davnih noči,
zagledam na vrtu jih, ljubljene sence,
in lipe sedmero vrhov zašumi.

Vrazovo pojmovanje ilirizma

Fran Petre

Primer doslej edinega Slovenca, katerega delo se je vsaj do neke mere stopilo s kulturo hrvatskega ali srbskega ozemlja, navajamo navadno kot zavesten, nameravan prestop s popolnoma izgrajeno ideološko podlago. Iz nevere v možnost samostojnega obstoja številčno slabotnega slovenskega naroda da se je po najglobljem preudarku priključil večji južnoslovanski jezikovni skupnosti in sprejel mesto slovenskega srbsko-hrvatski jezik za svoj knjižni jezik.

In vendar pokaže podroben razbor vprašanja mnogo neodrejenejšo in celo bistveno drugačno podobo stvari.

1.

Pred poletjem 1833, ko se je triindvajsetletni repetent fizike, to je današnje osme šole, Jakob Fras v Gradcu prvič srečal z leto starejšim Hrvatom Ludvikom Gajem, diplomiranim juristom, ki je potoval z Dunaja v Zagreb in se ustavil v štajerskem središču, je bilo hrvatsko gibanje, ki so ga dve in pol leti nato preimenovali v „ilirsko“ in je postalo temelj vseh kasnejših poizkusov jezikovnega in političnega poenotenja južnoslovanskih narodov, vprav na začetku svojega razvoja.

Komaj tri leta preje je začelo dobivati prve ideološke smernice v drobni Gajevi knjižici *Kratka osnova horvatsko-slavenskog pra-*